

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Α' ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

5/10/2025

Κείμενο 1

Η γλώσσα των νέων

Οι νέοι έχουν πάντοτε την τάση να διαφοροποιούνται με το ντύσιμο, την αισθητική του σώματος, τη συμπεριφορά και τη γλώσσα. Η λεγόμενη «γλώσσα των νέων» αποτελεί κώδικα εξατομικευμένο της ηλικιακής τους ομάδας, γλωσσική παραλλαγή που διαφοροποιεί τους χρήστες της **κατασκευάζοντας** συγχρόνως τη συνοχή της ομάδας. Οι αποκλίσεις της γλώσσας των νέων, οι νεολογισμοί και οι γραμματικές παραβιάσεις εκφράζουν τις αλλαγές στα πρότυπα συμπεριφοράς, τις ιδέες, τις αξίες και τους κανόνες της κοινωνίας. Με τους νεολογισμούς, τις ιδιωματικές εκφράσεις και λέξεις, οι νέοι **μεταδίδουν** μηνύματα διάκρισης από τις **παλιότερες** γενιές, εκφράζουν αμφισβήτηση αρχών και αξιών.

Η χρήση της γλώσσας από τους νέους ενοχλεί, επειδή ακριβώς μεταδίδει έμμεσα αλλά **ισχυρά** τέτοια νοήματα αμφισβήτησης. Και είναι συνηθισμένη παρανόηση να κρίνεται σαν «λαθεμένη», «φτωχή» ή «κακής ποιότητας». Την **άρνηση** των αξιών, την παραβίαση των απαγορεύσεων, την επιθετικότητα, και τη δήθεν καταστροφή της ομιλίας, συχνά οι μεγαλύτεροι σε ηλικία ακροατές, κι όχι συνήθως οι συνομήλικοι δέκτες, την ακούνε σαν γλωσσική καταστροφή, ενώ είναι γλωσσική δημιουργικότητα.

Α. Φραγκουδάκη (1987) *Γλώσσα και ιδεολογία*, 72-73 Αθήνα: Οδυσσέας (διασκευή)

Κείμενο 2

Γλώσσα και ηλικιωμένοι

Οι νέοι άνθρωποι νιώθουν ότι οι ηλικιωμένοι δεν καταφέρνουν να προσαρμόσουν την ομιλία τους στα σύγχρονα δεδομένα. Επίσης, οι νέοι πιστεύουν πως ο λόγος των ηλικιωμένων είναι παλιομοδίτικος και ξεπερασμένος. Επομένως, οι γλωσσικές «συναντήσεις» νέων και ηλικιωμένων αλλά και γενικότερα η επικοινωνία μεταξύ τους είναι πιθανό πολλές φορές να μην επιτυγχάνεται, ενισχύοντας έτσι υφιστάμενα στερεότυπα.

Οι προσδοκίες που κυριαρχούν για τη συμπεριφορά των ανθρώπων και τον τρόπο διαχείρισης του λόγου τους, όταν φτάσουν σε μια συγκεκριμένη ηλικία, ευθύνονται για τη διαμόρφωση της γλώσσας των ηλικιωμένων. Οι αντιλήψεις αυτές υποχρεώνουν πολλές φορές τους ηλικιωμένους να συμπεριφέρονται γλωσσικά, όχι όπως επιθυμούν, αλλά «σύμφωνα με την ηλικία τους». Παράλληλα, το κοινωνικό κόστος στις περιπτώσεις που δεν «εκφράζεται» κάποιος σύμφωνα με την ηλικία του μπορεί να είναι μεγάλο. Ίσως, γι' αυτόν τον λόγο οι ηλικιωμένοι άνθρωποι να χρησιμοποιούν «τη γλώσσα των ηλικιωμένων», όχι τόσο εξαιτίας της ηλικίας τους. Αιτία δηλαδή αυτής της γλωσσικής συμπεριφοράς αποτελεί το γεγονός ότι αναγκάζονται να συμμορφωθούν στις κοινωνικές προσδοκίες. Συνοψίζοντας, διάφοροι κοινωνικοί παράγοντες διαμορφώνουν τις γλωσσικές επιλογές των μεγαλύτερων ηλικιακά ανθρώπων.

Μ.Α. Hogg - Gr.Μ. Vaughan (2010) *Κοινωνική Ψυχολογία*, 717-718 (μετ. Ερ. Βασιλικός, Αλ. Αρβανίτης) Αθήνα: Gutenberg (διασκευή)

ΘΕΜΑΤΑ

A1. . Ποια είναι, **σύμφωνα με το πρώτο κείμενο**, η στάση ορισμένων ανθρώπων απέναντι στη γλώσσα των νέων και πού αποδίδεται η στάση τους αυτή; (70 - 80 λέξεις)

(Μονάδες 15)

A2. Ποιες είναι, **σύμφωνα με το δεύτερο κείμενο**, οι απόψεις των νέων για τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιούν τη γλώσσα οι ηλικιωμένοι; Πώς διαμορφώνεται μέσω αυτών των απόψεων, η επικοινωνία τους με τους μεγαλύτερους; (50 - 60 λέξεις)

(Μονάδες 10)

B1. Να βρείτε τη **δομή και τον τρόπο ανάπτυξης** της **δεύτερης παραγράφου** του **δεύτερου κειμένου** « Οι προσδοκίες ανθρώπων». Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

(Μονάδες 10)

B2. Να βρείτε **συνώνυμα** των **επιτονισμένων λέξεων του κειμένου 1** (ένα για κάθε λέξη): **κατασκευάζοντας, μεταδίδουν, παλιότερες, ισχυρά, άρνηση.**

(Μονάδες 05)

B3. Να βρείτε **αντώνυμα** των **υπογραμμισμένων λέξεων του κειμένου 2** (ένα για κάθε λέξη): νέοι, σύγχρονα, κοινωνικό, ενισχύοντας, καταφέρνουν.

(Μονάδες 05)

B4. Να δώσετε έναν **πλαγιότιτλο** σε καθεμία από τις **παραγράφους του κειμένου 2**

(Μονάδες 05)

Γ. Σε ένα επιχειρηματολογικό κείμενο έκτασης **300 λέξεων** που θα δημοσιευθεί στο ιστολόγιο του σχολείου σας να αναλύσετε **α)** την αξία της μητρικής γλώσσας στο άτομο και **β)** στην κοινωνία.

(Μονάδες 50)

ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!

ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΕ Η ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ

ΚΑΤΣΑΟΥΝΗ ΝΙΚΟΛΕΤΑ